De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 2

We lossen conflicten zelf op

De Vreedzame School

voor nieuwkomerskinderen

Handreiking Blok 2

We lossen conflicten zelf op

Inhoudsopgave

Handreiking bij Blok 2
We lossen conflicten zelf op 3

- **Geeft u de lessen voor het eerst?** 3
- **Doel Blok 2** 3
- **Conflicten voor nieuwkomerskinderen** 3
- **Leerlingen leren in Blok 2** 3
- **U staat model** 4

Activiteiten en lessen Blok 2
We lossen conflicten zelf op

Activiteiten Blok 2
- **Activiteit 2.1 - Ruzie**
- **Activiteit 2.2 - Om de beurt**
- **Activiteit 2.3 - Wie mag eerst?**
- **Activiteit 2.4 - We maken het weer goed**
- **Activiteit 2.5 - Los het op!**

Lessen Blok 2
- **Les 2.1 - Ruzie en conflict**
- **Les 2.2 - De drie petjes**
- **Les 2.3 - Win-Win-oplossingen**
- **Les 2.4 - Stappenplan Praat het uit**
- **Les 2.5 - Oefenen met stappenplan Praat het uit**

Handreiking bij Blok 2
We lossen conflicten zelf op

Geeft u deze lessen voor het eerst?

In de inleiding van Blok 2 van het basiscurriculum vindt u de achtergrondinformatie bij dit blok. We raden u aan om deze informatie te lezen voor u deze lessen gaat geven. Hieronder vindt u aanvullende informatie bij dit blok, specifiek gericht op het onderwijs aan nieuwkomers-kinderen.

Doel Blok 2

Leerlingen leren hoe ze zelf (zonder hulp van een volwassene) conflicten constructief kunnen oplossen.

Conflicten voor nieuwkomerskinderen

Nieuwkomerskinderen kunnen vreselijke gevolgen van ontaarde conflicten hebben mee-gemaakt: geweld, oorlog, ruzies, chantage in allerlei gradaties. Hoe leerlingen omgaan met traumatische gebeurtenissen en of en in welke mate die leiden tot psychische problemen kan per kind verschillen. Tijdens de lessen van Blok 2 kunnen herinneringen aan akelige conflicten naar boven komen. Sommige leerlingen hebben overlevingsstrategieën ontwikkeld, die mee bepalen hoe zij zich in conflicten zullen gedragen in de klas en op school. Het vechten, het vluchten en het ‘bevriezen’ als reacties op conflicten zal zich bij sommigen van hen extremer hebben ontwikkeld. Dit vraagt van u als leerkracht extra alertheid.
Ook speelt bij sommige culturen het eergevoel een rol bij het oplossen van conflicten en zijn leerlingen geneigd er alles aan te doen hun gezicht niet te verliezen. Belangrijk is het voor-leven en veel herhalen van hoe we op school en in de klas omgaan met conflicten.

Leerlingen leren in Blok 2:

- een conflict te onderscheiden van ruzie
- de bereidheid om samen een conflict op te lossen
- dat je soms eerst moet afkoelen voor je een conflict kunt oplossen en hoe je kunt afkoelen
- te zoeken naar een win-win-oplossing waarin beide partijen zich kunnen vinden
- hoe je op verschillende manieren kunt reageren op een conflict: hard, zacht of samen
- om te gaan met gevoelens van boosheid in een conflict
- met behulp van een eenvoudig stappenplan zelf, zonder hulp van volwassenen, een conflict op te lossen.

U staat model

Voor nieuwkomerskinderen bevat Blok 2 veel nieuwe kennis en vaardigheden. Dat vraagt om het stevig neerzetten van de verwachtingen en het helder benoemen van begrippen met bijbehorend gedrag. Het vraagt ook de overtuiging, dat we leerlingen met het positief kunnen oplossen van conflicten iets belangrijks meegeven. Iets voor hun verdere leven. U staat model bij het constructief leren oplossen van conflicten. Dit kunt u doen met het volgende voorbeeldgedrag:

- Maak in het dagelijks taalgebruik onderscheid tussen een conflict en ruzie.
- Gebruik deze termen ook bij het bespreken van conflicten. Gebruik hierbij de illustraties Het conflict en De ruzie.
- Gebruik de metafoor van de drie petjes om de drie manieren van reageren op een conflict mee aan te duiden. Pak bij het bespreken van een conflict met leerlingen die de taal nog onvoldoende beheersen altijd de petten erbij.
- Vraag bij een conflict aan leerlingen of ze de gele pet willen opzetten (pak de pet erbij of wijs ernaar).
- Gebruik in het dagelijks spraakgebruik de termen win-win en win-verlies om verschillende soorten oplossingen voor conflicten mee te karakteriseren. Wijs hierbij naar de illustraties die u hierbij aanbiedt tijdens de les.
- Geef opstekers bij het voorkomen van veel voorkomende conflicten.
- Creëer met de leerlingen een plek in de klas waar leerlingen hun conflicten kunnen oplossen.
  Hang het stappenplan Los het op (voor jongere leerlingen) of Praat het uit (voor oudere leerlingen) op in de oploshoek.
  Op scholen met alleen nieuwkomerskinderen kunt ook u door de hele school het stappenplan Los het op gebruiken.
- Creëer op het plein een plek waar leerlingen hun conflicten kunnen oplossen.
- Stimuleer de leerlingen hun conflicten zelf op te lossen met behulp van het stappenplan, En ondersteun waar nodig.
- Lukt het de leerlingen (nog) niet om dit samen te doen, dan kunt u aan de hand van het stappenplan de stappen samen met de leerlingen doorlopen. Hierbij neemt u een bemiddelende rol. Laat beide leerlingen om de beurt tussen stap 2 en 3 vertellen wat er volgens hen gebeurd is. Wanneer dit onvoldoende lukt kunt u dit voor hen proberen te verwoorden en checken of het klopt wat u zegt. Ga vervolgens naar stap 3.
- Soms kiest u ervoor een conflict voor leerlingen op te lossen (arbitreren) als u ziet dat de veiligheid in het geding is of als er geen ruimte en tijd is om een mediatie te doen.
- Werk de blokposter steeds bij als er aan de hand van opgeloste conflicten nieuwe plaatjes ontstaan die helpend kunnen zijn.
- Lees boeken voor waarin conflicten worden uitgewerkt (zie de lijst op de website). Gebruik eventueel een verteltafel (met playmobil poppetjes) om het boek uit te spelen, zodat leerlingen naderhand het spel zelf kunnen uitspelen.
- Bespreek af en toe een voorbeeld van een conflict uit het actuele leven. Bespreek dit vanuit de verworven kennis en vaardigheden van de leerlingen. Check vooraf of de leerlingen die het conflict hebben gehad hiermee instemmen.
- Betrek leerlingen bij het bedenken van ideeën om conflicten te voorkomen. U kunt bijvoorbeeld in een groepsgesprek vragen stellen over conflicten op het plein:
  - Waarover hebben we weleens een conflict? (bij welk spelmateriaal of spel?)
  - Hoe zouden we dat kunnen oplossen? (Laat de illustratie Stap 3 Bedenk een goede oplossing zien).
  - Welke afspraken zouden we daarover kunnen maken?

- U kunt dit gesprek ook voeren op de plek op het plein waar de conflicten zich voordoen. Doe met een leerling voor hoe een conflict ontstaat of gebruik Aap en Tijger (bij jonge leerlingen) om dit uit te spelen. Laat leerlingen ter plekke oplossingen bedenken.
- Noteer de afspraken en illustreer ze met plaatjes of tekeningen.
- Hang de afspraken aan de binnenkant van een raam zodat ze zichtbaar zijn op het plein.

Activiteiten en lessen Blok 2
We lossen conflicten zelf op

Activiteit	Les
2.1 Ruzie **Kern:** De leerlingen leren waaraan ze een ruzie kunnen herkennen en dat ze bij een ruzie weer rustig kunnen worden.	**2.1 Ruzie en conflict** **Kern:** De leerlingen leren het onderscheid te maken tussen conflict en ruzie.
2.2 Om de beurt **Kern:** De leerlingen ontdekken met de strategie ‘om de beurt’ en ‘samen delen’ hoe je een ruzie kunt oplossen en voorkomen.	**2.2 De drie petjes** **Kern:** De leerlingen leren het verschil tussen de drie manieren van reageren bij een conflict.
2.3 Wie mag eerst? **Kern:** De leerlingen leren een aanvullende strategie ‘om de beurt’, waarin het lot beslist.	**2.3 Win-Win-oplossingen** **Kern:** De leerlingen leren hoe je een conflict zo kunt oplossen, dat beide partijen tevreden zijn.
2.4 We maken het weer goed **Kern:** De leerlingen leren hoe ze het na een ruzie weer kunnen goedmaken.	**2.4 Stappenplan Praat het uit** **Kern:** De leerlingen leren het stappenplan Praat het uit en oefenen er mee.
2.5 Los het op! **Kern:** De leerlingen leren hoe ze een ruzie kunnen oplossen met een stappenplan.	**2.5 Oefenen met stappenplan Praat het uit** **Kern:** De leerlingen oefenen extra met het stappenplan Praat het uit.

Suggesties voor prentenboeken bij dit blok vindt u op de website.

CED groep

Als leren je lief is

www.cedgroep.nl

KINDERPOSTZEGELS

voor kinderen door kinderen